

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.12.2025
C(2025) 8782 final

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

19.12.2025,

millega muudetakse komisjoni 28. juuni 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/1773, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivil (EL) 2016/680 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis (teatavaks tehtud numbri C(2021)4801 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

19.12.2025,

millega muudetakse komisjoni 28. juuni 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/1773, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivil (EL) 2016/680 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis (teatavaks tehtud numbri C(2021)4801 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK,¹ eelkõige selle artikli 36 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

1. SISSEJUHATUS

- (1) Rakendusotsuses (EL) 2021/1773² järeldati, et direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 kohaldamisel tagab Ühendkuningriik kõnealuse direktiivi kohaldamisalas Euroopa Liidust Ühendkuningriiki edastatavate isikuandmete kaitse piisava taseme.
- (2) Komisjon võttis rakendusotsuse (EL) 2021/1773 vastuvõtmisel arvesse, et Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingus³ ette nähtud üleminekuperioodi ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu⁴ artikli 782 kohase ajutise sätte kohaldamise lõppemisel võib Ühendkuningriik võtta vastu sellise uue andmekaitsekorra, mis erineb korrast, mis kehtis, kui Ühendkuningriigile oli siduv Euroopa Liidu õigus, ning võib hakata seda korda kohaldama ja tagama selle täitmist.
- (3) Kuna see võib sisaldada muudatusi rakendusotsuses (EL) 2021/1773 hinnatud andmekaitseraamistikus või muid asjakohaseid muudatusi, peeti asjakohaseks sätestada, et kõnealust otsust kohaldatakse nelja aasta jooksul alates selle jõustumisest. Seepärast nähti ette, et rakendusotsus (EL) 2021/1773 kehtib 27. juunini 2025, kui selle kehtivust ei pikendata direktiivi (EL) 2016/680 artikli 58 lõikes 2 osutatud korras.
- (4) Rakendusotsuse (EL) 2021/1773 võimaliku pikendamise otsustamiseks peab komisjon hindama, kas järelalus, et Ühendkuningriik tagab kaitse piisava taseme, on faktiliselt ja

¹ [ELT L 119, 4.5.2016, lk. 89.](#)

² Komisjoni 28. juuni 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/1773, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivil (EL) 2016/680 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis (ELT L 360, 11.10.2021, lk 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1773/oj).

³ [ELT C 384I, 12.11.2019, lk 1.](#)

⁴ ELT L 149, 30.4.2021, lk 10, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/2021/689\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/2021/689(1)/oj).

õiguslikult põhjendatud, võttes arvesse muutusi, mis on toimunud pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1773 vastuvõtmist, võttes arvesse direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 lõikes 2 loetletud elemente.

- (5) Täpsemalt esitas Ühendkuningriigi valitsus 23. oktoobril 2024 parlamendile andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse eelnõu,⁵ mis sisaldas ettepanekuid muuta 2018. aasta andmekaitseseadust, mida on hinnatud rakendusotsuses (EL) 2021/1773. Komisjon võttis 24. juunil 2025 vastu rakendusotsuse (EL) 2025/1225, millega pikendati otsuse (EL) 2021/1773 kehtivust kuue kuu võrra ehk 27. detsembrini 2025⁶. See ajaliselt piiratud tehniline pikendus võimaldas komisjonil viia Ühendkuningriigis kehtiva isikuandmete kaitse piisava taseme hindamise lõpule stabiilse õigusraamistiku alusel, st pärast asjakohase seadusandliku protsessi lõpetamist.
- (6) Alates rakendusotsuse (EL) 2021/1773 vastuvõtmisest jälgis komisjon pidevalt asjakohaseid arengusuundi Ühendkuningriigis⁷. Rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjenduse 165 kohaselt pöörati erilist tähelepanu praktikas Ühendkuningriigi selliste normide kohaldamisele, mis reguleerivad isikuandmete edastamist kolmandatele riikidele, ja mõjule, mida see võib avaldada rakendusotsuse (EL) 2021/1773 alusel edastatud andmete kaitse tasemele ja üksikisikute õiguste tulemuslikule teostamisele, sealhulgas kõigile asjakohastele arengusuundadele õiguses ja praktikas, mis võivad viia üksikisiku õigustest erandite tegemise või nende piiramiseni. Muude elementide hulgas on komisjon võtnud jälgimisel arvesse kohtupraktika arengusuundi ning teabevoliniku büroo ja teiste sõltumatute organite tehtavat järelevalvet.
- (7) Nende arengusuundade, sealhulgas andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega 2018. aasta andmekaitseseadusesse tehtud muudatuste alusel järeldeb komisjon, et Ühendkuningriik jätkab direktiivi (EL) 2016/680 raames Euroopa Liidust Ühendkuningriiki edastatavate isikuandmete kaitse piisava taseme tagamist.

2. ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISE SUHTES KOHALDATAVATE ÕIGUSNORMIDEGA SEOTUD ASJAKOHASED ARENGUSUUNAD

2.1. Ühendkuningriigi andmekaitseraamistik

- (8) Rakendusotsuse (EL) 2021/1773 vastuvõtmise ajal oli õigusraamistik, millega reguleeriti riiklikes pädevates asutustes isikuandmete töötlemist kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise või nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärkidel, sealhulgas avalikku julgeolekut ähvardavate ohtude eest kaitsmiseks ja nende ennetamiseks, kehtestatud 2018. aasta andmekaitseseaduse asjakohastes osades,⁸ mida on muudetud 2019. aasta andmekaitset, eraelu puutumatust, elektroonilist sidet (muudatused

⁵ Kättesaadav aadressil <https://bills.parliament.uk/bills/3825/news>.

⁶ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2025/1225, millega muudetakse 28. juuni 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/1773, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivil (EL) 2016/680 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis (ELT L, 2025/1225, 26.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1225/oj).

⁷ Direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 lõige 4.

⁸ 2018. aasta andmekaitseseadus, kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/contents>. Enne Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumist ja üleminekuperioodi ajal olid riigi õigusnormid sätestatud 2018. aasta andmekaitseseaduses, kuivõrd seda võimaldas määrus (EL) 2016/679, ning sellega täpsustati ja piirati määruks (EL) 2016/679 kehtestatud normide kohaldamist ning võeti üle direktiiv (EL) 2016/680.

jms) käsitleva (ELi väljaastumise) määrusega,⁹ ja eelkõige nimetatud andmekaitseaduse 3. osas.

- (9) Kuigi see õigusakt, mis järgis üsna täpselt Euroopa Liidus kohaldatavaid vastavaid norme, on jätkuvalt asjakohaste töötlemistoimingute suhtes kohaldatav Ühendkuningriigi andmekaitsealane õigusnormide kogum, on seda praeguseks teatud määral muudetud ja see kajastab seda, et Ühendkuningriigi ei kohaldata enam Euroopa Liidu õigust.
- (10) Esiteks selgitati 2023. aasta jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seaduses,¹⁰ et ELi õiguse üldpõhimõtted ei ole pärast 2023. aasta lõppu enam Ühendkuningriigi õiguse osa¹¹. Ühendkuningriigi kohtud ei pea enam tõlgendama muutmata kujul ühtlustatud õigusakte, mida varem nimetati „jätkuvalt kohaldatavateks ELi õigusaktideks“, kooskõlas ELi õiguse üldpõhimõtetega, vaid selliseid õigusakte tuleb nüüd tõlgendada kooskõlas Ühendkuningriigi õigusega¹². Siiski peavad asjaomased kohtud senini tõlgendama muutmata kujul ühtlustatud õigusakte kooskõlas Euroopa Kohtu asjaomase kohtupraktikaga, nii nagu see kehtis enne üleminekuperioodi lõppu,¹³ nagu on selgitatud ka rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjenduses 12. 2018. aasta andmekaitseadust on muudetud andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega, et selgitada jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seaduse mõju Ühendkuningriigi andmekaitsealastele õigusaktidele. Näiteks on 2018. aasta andmekaitseaduse paragrahvi 183A lõikes 1 nähtud ette üldreegel, mille kohaselt eeldatakse iga uue õigusakti puhul (mis võetakse vastu alates 20. augustist 2025), millega kehtestatakse isikuandmete töötlemisega seotud uued kohustused või õigused, et selle suhtes kehtivad Ühendkuningriigi õiguskaitsealased õigusaktid. See tähendab, et Ühendkuningriigi andmekaitseraamistik on muude õigusaktide suhtes jätkuvalt ülimuslik. 2018. aasta andmekaitseaduse paragrahvi 183A lõike 2 punkti b kohaselt ei kohaldata seda eeldust juhul, kui Ühendkuningriigi parlament sätestab õigusaktis sõnaselgelt teisiti, mis läbi säilitatakse parlamentaarne suveräänsus. Lisaks on 2018. aasta andmekaitseaduse paragrahvi 186A lõikes 2A täpsustatud, et 2018. aasta andmekaitseaduse paragrahvi 186 lõikes 3 loetletud andmesubjektide õigustele kehtivaid piiranguid ei kaalu üles 2018. aasta andmekaitseaduse paragrahvi 186 lõige 1, milles on sätestatud, et teabe avalikustamist keelavad või piiravad õigusaktid ei kaalu üles teatavaid andmekaitseõiguseid. Sellega tagatakse, et näiteks 2018. aasta andmekaitseaduses andmesubjektide õigustele kehtestatud piirangud ise ei kuulu 2018. aasta andmekaitseaduse paragrahvi 186 lõike 1 kohase üldise „andmekaitse ülimuslikkuse“ alla.
- (11) Teiseks on pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1773 vastuvõtmist Ühendkuningriigi andmekaitsealaseid õigusakte muudetud 2023. aasta muudetud andmekaitsemäärusega

⁹ 2019. aasta andmekaitset, eraelu puutumatust, elektroonilist sidet (muudatused jms) käsitlev (ELi väljaastumise) määrus, kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2019/419/contents/made>, mida on muudetud 2020. aasta andmekaitse, eraelu puutumatuse ja elektroonilise side määrusega; kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2020/9780348213522>. Andmekaitse, eraelu puutumatuse ja elektroonilise side määrusega muudeti määrust (EL) 2016/679, mis lisati Ühendkuningriigi õigusesse 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse, 2018. aasta andmekaitseaduse ja muude andmekaitsealaste õigusaktidega, et viia see vastavusse riigisisese kontekstiga.

¹⁰ 2023. aasta jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadus, kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/28>.

¹¹ Jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadusega muudetud 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse paragrahv 5.

¹² Jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadusega muudetud 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse paragrahvi 5 lõige A2.

¹³ Jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadusega muudetud 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse paragrahvi 6 lõiked 3 ja 7.

(põhiõigused ja -vabadused)¹⁴. Selles määruses on Ühendkuningriigi 2018. aasta andmekaitseseaduse viited põhiõigustele ja -vabadustele (mis varasema määratluse järgi hõlmasid ELi põhiõigusi ja -vabadusi)¹⁵ määratletud viidetena Euroopa inimõiguste konventsioonis sätestatud õigustele, mis kehtestati Ühendkuningriigi õiguses 1998. aasta inimõiguste seadusega¹⁶. 1998. aasta inimõiguste seadusega lisati Euroopa inimõiguste konventsioonis sisalduvad õigused Ühendkuningriigi õigusesse. Inimõiguste seadusega on kõikidele isikutele antud põhiõigused ja -vabadused, mis on sätestatud Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklites 2–12 ja 14, konventsiooni protokoll nr 1 artiklites 1, 2 ja 3 ning protokoll nr 13 artiklis 1, mida tõlgendatakse koostöös selle konventsiooni artiklitega 16, 17 ja 18. Nende hulka kuuluvad õigus era- ja perekonnaelu austamisele (ja selle osana isikuandmete kaitsele) ning õigus õiglasele kohtumenetlusele¹⁷.

- (12) Samuti on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 5. ja 6. osaga sihipäraselt muudetud 2018. aasta andmekaitseseadust. Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse kohaldamisala hõlmab enam kui vaid isikuandmete kaitset, on sellega vähesel määral muudetud ka andmekaitsekorra mitut aspekti, sealhulgas näiteks andmesubjektide õiguste teostamise ja automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste tegemise tingimusi ning teatavate vastutusnõuete kohaldamisala. Lisaks muudetakse andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega teabevolniku büroo juhtimisstruktuuri. Nende meetmete jõustumisel asendatakse teabevolniku büroo uue üksusega ehk teabekomisjoniga. Selle reguleeriva asutuse kui Ühendkuningriigi sõltumatu andmekaitse järelevalveasutuse roll ja ülesanded jäävad samaks. Samuti antakse reguleerivale asutusele selle seadusega uued täitmise tagamise volitused.
- (13) Käesolevas otsuses hinnatakse seadusandlikke, regulatiivseid ja muid muudatusi, mis on asjakohased seoses rakendusotsuses (EL) 2021/1773 esitatud järeldusega Ühendkuningriigi tagatud kaitsetaseme kohta. Rakendusotsuses (EL) 2021/1773 esitatud hinnang kehtib ka edaspidi nende Ühendkuningriigi andmekaitseraamistiku aspektide kohta, mida ei ole muudetud või mida ei ole mõjutanud muud muudatused, mis on tehtud alates rakendusotsuse (EL) 2021/1773 vastuvõtmisest.
- (14) Seadusandlikke, regulatiivseid ja muid asjaomaseid arengusuundi analüüsitakse üksikasjalikult järgmistes osades, tuginedes kaitse piisavuse nõudele, mille kohaselt peab komisjon tegema kindlaks, kas asjaomane kolmas riik tagab kaitsetaseme, mis „sisuliselt vastab“ Euroopa Liidus tagatud kaitsetasemele¹⁸. Nagu Euroopa Liidu Kohus on selgitanud, ei eelda see identset kaitsetaset¹⁹. Eelkõige võivad vahendid, mida asjaomane kolmas riik isikuandmete kaitsmiseks kasutab, erineda nendest, mida rakendatakse Euroopa Liidus, kui need osutuvad praktikas piisava kaitsetaseme tagamisel tulemuslikuks²⁰. Kaitse piisavuse nõue ei eelda seega, et liidu õigusnorme tuleb punkt-punktilt kopeerida. Küsimus on pigem selles, kas välisriigi

¹⁴ Kättesaadav aadressil <https://www.gov.uk/government/publications/the-data-protection-fundamental-rights-and-freedoms-amendment-regulations-2023>.

¹⁵ ELi põhiõigused ja -vabadused kehtisid Ühendkuningriigi õiguses 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise lepingu paragrahvi 4 alusel, mis tunnistati kehtetuks 2023. aasta lõpus jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadusega.

¹⁶ 2023. aasta muudetud andmekaitsemääruse (põhiõigused ja -vabadused) paragrahvi 2 lõige 3.

¹⁷ Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklid 6, 8, 10 ja 13 (vt ka 1998. aasta inimõiguste seaduse 1. lisa), mis on kättesaadavad aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/42/contents>).

¹⁸ Direktiivi (EL) 2016/680 põhjendus 67.

¹⁹ Otsus kohtuasjas C-362/14, Schrems (edaspidi „kohtuotsus Schrems I“), ECLI:EU:C:2015:650, punkt 73.

²⁰ Kohtuotsus Schrems I, punkt 74.

õigussüsteem tervikuna tagab andmekaitseõiguste sisu, nende tulemusliku rakendamise, järelevalve ja jõustamise kaudu nõutava isikuandmete kaitse taseme²¹.

2.1.1. Mõisted

- (15) Ühendkuningriigi andmekaitsekorras kehtivad jätkuvalt andmekaitse põhimõisted, mis vastavad direktiivis (EL) 2016/680 kasutatud terminoloogiale. Neid mõisteid on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 26 ja 27.
- (16) Täpsustades nõusoleku saamise määratlust ja tingimusi, kinnitatakse andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega eelkõige õigusraamistikku, mis reguleerib nõusoleku kasutamist isikuandmete töötlemise õigusliku alusena²². Ajakohastatud sätetes kasutatakse samasugust sõnastust kui Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruses, suurendades seeläbi järjepidevust kogu Ühendkuningriigi andmekaitsekorras. Selline ühtlustamine aitab pädevatel asutustel selgemalt tõlgendada tingimusi, mille täitmisel on nõusolekut võimalik kasutada andmete töötlemise õigusliku alusena.
- (17) Esiteks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 69 lisatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvile 33 uus lõige 1A, milles on „nõusolek“ määratletud andmesubjekti vabatahtliku, konkreetse, teadliku ja ühemõttelise tahteavaldusena. Tahteavaldus peab olema väljendatud ütluse või selgelt kinnitava toiminguga ning peab tähendama isiku nõustumist tema isikuandmete töötlemisega.
- (18) Teiseks lisatakse sama sättega 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahv 40A, milles on sätestatud tingimused, mis peavad olema täidetud nõusolekule tuginemisel. Vastutav töötleja peab suutma tõendada, et andmesubjekt on andnud kehtiva nõusoleku. Kui nõusolek on saadud kirjalikult üldisema dokumendi osana, peab see olema esitatud nii, et nõusolek eristub selgelt dokumendi muust sisust, ja olema väljendatud üldmõistetavas, arusaadavas ja selges keeles. Dokumendis sisalduvad tingimused, mis ei vasta neile nõuetele, ei ole siduvad²³.
- (19) Enne kui isik annab nõusoleku, peab vastutav või volitatud töötleja talle selgitama ka tema õigust võtta nõusolek tagasi. Nõusoleku tagasivõtmine peab olema sama lihtne kui selle andmine. Sellega tagatakse, et andmesubjektil on igal ajal oma isikuandmete üle tegelik kontroll²⁴.
- (20) Lisaks sellele on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses selgitatud, et kui hinnatakse, kas nõusolek anti vabatahtlikult, siis peab arvesse võtma seda, kas teenuse osutamise tingimuseks oli seatud nõustumine isikuandmete töötlemisega eesmärgil, mis ei ole teenuse osutamiseks nõutud. Sellisel juhul võib see kahjustada nõusoleku kehtivust²⁵.
- (21) Oluline on see, et 2018. aasta andmekaitseseaduse muudetud 3. osa kohaselt ei ole nõusolek jätkuvalt käesoleva otsuse kohaldamisalasse kuuluvate asjakohaste töötlemistoimingute õiguslik alus, nagu on selgitatud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjenduses 35. Pealegi ei põhine õiguskaitse kontekstis isikuandmete töötlemine jätkuvalt vaid nõusolekul, sest pädeval asutusel peab alati olema volitus, mis annab talle õiguse andmeid töödelda, nagu on märgitud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjenduses 36. Konkreetsemalt tähendab see, et samamoodi,

²¹ Vt komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Isikuandmete vahetamine ja kaitsmine globaliseerunud maailmas“, COM(2017) 7, punkt 3.1, lk 6–7; kättesaadav aadressil <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52017DC0007>.

²² 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvid 33 ja 40A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 69 lõigetega 1, 2 ja 4.

²³ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 40A lõiked 2 ja 3, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 69 lõikega 4.

²⁴ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 40A lõiked 5 ja 6, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 69 lõikega 4.

²⁵ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 40A lõige 7, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 69 lõikega 4.

nagu on lubatud direktiivi (EL) 2016/680 kohaselt,²⁶ on nõusoleku vajalikkus lisatingimus, mis võimaldab teatavaid piiratud ja konkreetseid töötlemistoiminguid, mida ei saaks muul juhul teha, näiteks sellise isiku DNA-proovi kogumine ja töötlemine, kes ei ole kahtlusalune.

2.2. Kaitsemeetmed, õigused ja kohustused

2.2.1. Tundlike isikuandmete töötlemine

- (22) Ühendkuningriigi andmekaitseraamistikus kohaldatakse isikuandmete eriliikide töötlemisel konkreetseid kaitsemeetmeid, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 38–42.
- (23) Jätkuvalt kehtivad 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osas sätestatud isikuandmete eriliikide määratlus ja nende andmeliikide töötlemise suhtes kohaldatavad erinormid. Samal ajal on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega antud ministrile ka volitus lisada määruse kaudu isikuandmete uusi eriliike ja kohandada nende kasutamisele kohaldatavaid tingimusi, kui see osutub vajalikuks²⁷. Oluline on see, et see volitus ei anna ministrile õigust eemaldada või muuta olemasolevaid isikuandmete eriliike ega muuta nende eriliikide töötlemise tingimusi²⁸.
- (24) Seega ei mõjuta need muudatused isikuandmete eriliikide kaitse taset, mis loeti rakendusotsuses (EL) 2021/1773 ELi kaitsetasemele sisuliselt vastavaks.

2.2.2. Üksikisiku õigused

- (25) Ühendkuningriigi õigusraamistiku kohaselt on andmesubjektidel jätkuvalt samad konkreetsed õigused, mis on sätestatud direktiivis (EL) 2016/680 ja mida nad saavad vastutava või volitatud töötleja suhtes kohtulikult kaitsta, eelkõige õigus tutvuda isikuandmetega, õigus töötlemine vaidlustada ning õigus lasta andmeid parandada ja kustutada, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 57–65.
- (26) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses on selgitatud, mis konkreetsetel tingimustel saab neid õigusi teostada.
- (27) Esiteks on praeguse korra kohaselt andmete vastutaval töötlejal õigus jätta taotlus rahuldamata või nõuda selle eest mõistlikku tasu, kui taotlus on selgelt põhjendamata ja ülemäärane²⁹. Sellega seoses on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega antud ministrile uus määruse andmise volitus, mille kohaselt võib minister anda välja määruseid, mis kohustavad andmete vastutavat töötlejat koostama ja avaldama juhendeid tasude kohta, mida ta sellistes olukordades kohaldab. Lisaks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses selgitatud, et kui vastutav töötleja keeldub taotluse rahuldamisest eespool toodud alusel, peab ta teavitama andmesubjekti keeldumise põhjustest ja andmesubjekti õigusest esitada kaebus teabevolnikule. Sellekohane teade tuleb esitada põhjendamatu viivitusega³⁰.
- (28) Teiseks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses täpsustatud tähtaegu, mille jooksul peab vastutav töötleja vastama andmesubjekti taotlusele. Täpsemalt viiakse nõutavad vastamise tähtajad vastavusse nendega, mis on sätestatud Ühendkuningriigi isikuandmete

²⁶ Vt direktiivi (EL) 2016/680 põhjendused 35 ja 37.

²⁷ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 74. Nende määruste vastuvõtmiseks kasutatakse kinnitava resolutsiooni menetlust (*affirmative resolution procedure*), mis tähendab, et need peab heaks kiitma Ühendkuningriigi parlament.

²⁸ Vt 2018. aasta andmekaitseseaduse uus paragrahv 42A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 74, ja andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse eelnõu selgitavate märkuste punkt 577, kättesaadav aadressil <https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/59-01/0179/en/240179en.pdf>.

²⁹ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 53 lõige 1. Vt ka rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendus 64.

³⁰ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 53 lõiked 4A, 6 ja 7, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 75.

kaitse üldmääruses. Muudetud sätete järgi on lubatud vastamise tähtaega pikendada kuni kahe kuu võrra juhtudel, kui taotlus on keerukas või saadakse mitu taotlust. Sellistel juhtudel peab vastutav töötleja teavitama andmesubjekti tähtaja pikendamisest ja selle põhjustest³¹. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega loodi ka mehhanism, mille abil saab vastutav töötleja taotlusele vastamise tähtaja peatada, kui andmesubjektilt vajatakse taotletud andmete kindlakstegemiseks rohkem teavet³².

- (29) Kolmandaks, mis puutub õigusesse tutvuda teabe ja isikuandmetega, on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega muudetud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 45, et lisada sinna kehtiva riigisisese kohtupraktika alusel selgitus (tuginedes ELi õiguse kohasele proportsionaalsuse põhimõttele), et vastutav töötleja peab taotletud teabe ja isikuandmete leidmiseks tegema vaid mõistlikke ja proportsionaalseid otsinguid³³. Uue sätte tõlgendamisel eeldatakse, et seda tehakse kooskõlas kehtiva kohtupraktikaga, mille kohaselt „[---] kaalutakse proportsionaalsuse hindamisel omavahel otsingu lõppeesmärki ehk võimalikku kasu, mida selle teabe andmine võib andmesubjektile tuua, ja vahendeid, mille abil see teave saadakse. Igal üksikul juhul tuleb hinnata, kas teabe otsimine ja esitamine nõuab ebaproportsionaalseid jõupingutusi võrreldes kasuga, mida andmesubjekt võib sellest teabest saada“³⁴.
- (30) Seega tagab Ühendkuningriigi süsteem jätkuvalt, et andmesubjektide taotlusi tuleb menetleda objektiivsete tegurite alusel määratletud mõistliku aja jooksul, kuigi andmesubjektide taotluste lahendamise suhtes kehtib üksikasjalikum kord. Lisaks määratakse vastutava töötleja juurdepääsutaotlustele vastamisega seotud sisulised kohustused kindlaks kehtestatud õiguslike nõuete alusel, milles võetakse arvesse ka andmesubjekti huve. Pealegi on kehtivates teabevolniku suunistes sätestatud, et vastutav töötleja ei pea tegema otsinguid, mis oleksid teabele juurdepääsu andmise olulisuse seisukohast põhjendamatud või ebaproportsionaalsed³⁵.
- (31) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse ka uus paragrahv 45A, mille kohaselt tehakse selge erand kohustusest anda andmesubjektile juurdepääs või teavet, kui teave kuulub kutsesaladuse kaitsealasse³⁶. Seda erandit kohaldatakse 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 44 lõikes 2 ja paragrahvi 45 lõikes 1 sätestatud kohustustele, mille kohaselt peab vastutav töötleja teavitama isikut tema isikuandmete töötlemisest ja andma talle võimaluse nende andmetega tutvuda³⁷. Lisatud sättes selgitatakse, et vastutav töötleja ei pea avalikustama teavet, kui selle tulemusena rikutakse kutsesaladust. Sarnane erand on kehtestatud ka Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruses³⁸.
- (32) Kaitsemeetmetega seoses peab vastutav töötleja sellele erandile tuginemise korral teavitama kirjalikult ja viivitamata andmesubjekti erandi kohaldamisest, selgitama erandile tuginemise

³¹ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 54 lõige 3A ja paragrahvi 54 lõige b3, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 76 lõikega 6.

³² 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 54 lõiked 3C ja 3D, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 76 lõigetega 5 ja 6.

³³ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 45 lõige 2A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 78.

³⁴ Dawson-Damer vs. Taylor Wessing LLP [2017] EWCA Civ 74.

³⁵ Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/individual-rights/right-of-access/how-do-we-find-and-retrieve-the-relevant-information/>.

³⁶ Paragrahv 45A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 79. Ühendkuningriigis on kutsesaladus tähtis seaduslik õigus, millega tagatakse, et konkreetset konfidentsiaalset suhtlust kliendi ja tema õigusnõustaja vahel ei avalikustata ilma kliendi nõusolekuta. Sellel on kaks põhiliki: õigusnõustamise saladus, millega kaitstakse õigusnõustamise eesmärgil saadud ja antud teabe konfidentsiaalsust, ja kohtumenetlusaladus, mis kehtib kohtumenetluseks valmistumise ja kohtumenetluse ajal vahetatud teabe korral.

³⁷ Varem tuginesid 3. osa kohased pädevad asutused muudele 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 44 lõikes 4 (õigus saada teavet) ja paragrahvi 45 lõikes 4 (õigus tutvuda andmetega) sätestatud eranditele.

³⁸ 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa punkt 19.

põhjuseid ja seda, et andmesubjektil on õigus taotleda teabevolnikult selle läbivaatamist või kasutada õiguskaitsevahendeid³⁹. Vastutuse tagamiseks peab vastutav töötleja 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 45A lõike 4 kohaselt dokumenteerima erandi kohaldamise põhjused ja esitama taotluse korral asjakohase dokumendi teabevolnikule⁴⁰.

- (33) Lisaks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega muudetud ja konsolideeritud 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa olemasolevaid erandeid, mida pädevad asutused riigi julgeoleku eesmärgil kasutada saavad. Riigi julgeoleku erand võimaldab pädevatel ametiasutustel jätta 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa teatav säte kohaldamata, kui sellest sättest erandi tegemine on vajalik riigi julgeoleku tagamiseks⁴¹. Siin võetakse arvesse Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse (sätestatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 26) ja 2018. aasta andmekaitseseaduse 4. osa (sätestatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 110) alusel toimuva isikuandmete töötlemise kohta ette nähtud riigi julgeolekuga seotud erandeid.
- (34) Riigi julgeoleku erandile kehtivad samad piirangud ja kaitsemeetmed kui Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruses ja 2018. aasta andmekaitseseaduse 4. osas ette nähtud eranditele, mida on analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 64–67 ja 126. Eelkõige võib erandit kohaldada ainult juhul, kui see on vajalik riigi julgeoleku kaitsmiseks, ja selleks vajalikus ulatuses. See ei ole üldine erand ning vastutav töötleja peab erandile tuginemiseks kaaluma iga üksikjuhtu eraldi⁴². Peale selle peab erandi kohaldamine olema kooskõlas inimõiguste normidega (mis on sätestatud 1998. aasta inimõiguste seaduses ja Euroopa inimõiguste konventsioonis), mille kohaselt peab igasugune sekkumine eraelu puutumatusse õigustesse olema demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne⁴³. Seda on kinnitatud ka teabevolniku büroo suunistes riigi julgeoleku erandi kohaldamise kohta⁴⁴.

2.2.3. Andmete edasisaatmise piirangud

- (35) Euroopa Liidust Ühendkuningriigis asuvatele õiguskaitseasutustele edastatavatele isikuandmetele pakutava kaitse taset ei kahjusta jätkuvalt selliste andmete edasisaatmine kolmandas riikides asuvatele andmete saajatele. Ühendkuningriigist isikuandmete rahvusvahelise edastamise kord on endiselt väga sarnane direktiivi (EL) 2016/680 viiendas peatükis sätestatud normidega, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 74–87.

³⁹ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 45A lõige 2, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 79. Erand sellest teatamisnõudest kehtib siis, kui teatamine ise kahjustaks selle teabe salastatust või kaitsmist avalikustamise eest. Sellistel juhtudel ei pea vastutav töötleja teatama erandi kasutamisest ega andma selle kohta mingeid lisaselgitusi.

⁴⁰ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 45A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 79.

⁴¹ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 78A lõige 1, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 88. Erand võimaldab kooskõlas 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 78A lõigetega 2–4 jätta kohaldamata andmekaitse põhimõtted (välja arvatud õiguspärasuse põhimõte ning tundlike andmete töötlemise tingimused ja kaitsemeetmed), üksikisikute õigused, vastutava ja volitatud töötleja kohustused isikuandmetega seotud rikkumiste korral ja rahvusvahelise edastamise eeskirjade teatavad osad ning mõned teabevolniku volitused, mis puudutavad kontrolli tegemist ja täitemeetmete võtmist.

⁴² Vt Baker vs. Secretary of State for the Home Department [2001] UKIT NSA2 (edaspidi „Baker vs. Secretary of State“).

⁴³ Vt ka Guriev vs. Community Safety Development (United Kingdom) Ltd, [2016], EWHC 643 (QB), punkt 45; Lin vs. Commissioner of the Police for the Metropolis [2015], EWHC 2484 (QB), punkt 80.

⁴⁴ Vt teabevolniku suunistes riigi julgeoleku ja riigikaitse erandi kohta, kättesaadavad aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/national-security-and-defence/>.

- (36) Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega muudeti 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa 5. peatükki isikuandmete edastamise kohta kolmandate riikide pädevatele asutustele, on selles säilinud nõue, et a) edastamine peab olema vajalik õiguskaitse eesmärgil; b) edastamine peab põhinema i) edastamist heakskiitval määrusel (mis asendab varasemat kaitse piisavuse määrust), ii) asjakohastel kaitsemeetmetel või iii) erilistel asjaoludel; c) edastatavate andmete saaja peab olema i) kolmanda riigi asjaomane asutus (st pädeva asutusega samaväärne asutus), ii) asjaomane rahvusvaheline organisatsioon, iii) pädeva asutuse nimel andmeid töötlev vastutav töötleja või iv) muu isik kui asjaomane asutus, kuid ainult juhul, kui edastamine on rangelt vajalik õiguskaitse eesmärgi täitmiseks⁴⁵. Need andmete edastamise üldpõhimõtted on väljendatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 73, milles on veel täpsustatud, et isikuandmete edastamine kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile on lubatud üksnes siis, kui andmete edastamisel järgitakse 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa teisi sätteid⁴⁶.
- (37) Mis puutub konkreetsete määrustesse, millega andmete edastamine peaks kiidetakse, siis on 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 74AA lõikes 2 täpsustatud, et minister võib sellise määruse anda üksnes siis, kui tema hinnangul on andmekaitse nõue täidetud. See tähendab, et ministrile 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 74AA lõikega 3 antud võimalust võtta sellise määruse andmisel arvesse andmevoo hõlbustamise soovitatavust võib kasutada vaid tingimusel, et andmekaitse nõue on täidetud. 2018. aasta andmekaitseseaduse uues paragrahvis 74AB⁴⁷ on sätestatud andmekaitse nõude täitmise kohta õiguslik standard, mille järgi ei tohi andmesubjektide kaitse tase andmeid vastuvõtvas riigis või rahvusvahelises organisatsioonis olla oluliselt madalam kui Ühendkuningriigi vastavas andmekaitset käsitlevas õigusaktis andmesubjektide suhtes ettenähtud tase. 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 74AB lõikes 2 on esitatud nende elementide mitteammendav loetelu, mida tuleb kaaluda, kui hinnatakse nõudele vastavust, näiteks õigusriigi põhimõtte ja inimõiguste austamine, sõltumatu järelevalveasutuse olemasolu ja volitused, õigus- ja teiste kaitsemeetmete rakendamise kord, riigist või organisatsioonist teistele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele isikuandmete edastamist käsitlevad eeskirjad, riigi või organisatsiooni asjakohased rahvusvahelised kohustused ning riigi või organisatsiooni põhiseadus või -kiri, traditsioonid ja kultuur. Kuigi 2018. aasta andmekaitseseaduse endises paragrahvis 74A esitatud asjakohaste elementide loetelu on muudetud, on uues sättes säilitatud selle põhielemendid ja seega on loetelu jätkuvalt väga sarnane direktiivi (EL) 2016/680 artiklis 36 sätestatuga. Pealegi on Ühendkuningriigi ametiasutused kinnitanud, et minister võtab arvesse paragrahvi 74AB lõikes 2 loetlemata elemente, nagu kolmanda riigi seadused ja tavad, mis puudutavad ametiasutuste juurdepääsu isikuandmetele riigi julgeoleku või õiguskaitse eesmärkidel, niivõrd kui need mõjutavad kaitse üldist taset. Lisaks peavad Ühendkuningriigi ametiasutused kolmanda riigi asjakohast kohtupraktikat oluliseks komponendiks selliste küsimuste käsitlemisel, mille mittetäielik loetelu on esitatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 74AB lõikes 2.
- (38) Rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjenduse 77 kohaselt kohaldatakse määruste suhtes, millega andmete edastamine peaks kiidetakse, jätkuvalt 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 182 ette nähtud üldisi menetlusnõudeid. Nimetatud menetluse raames peab minister Ühendkuningriigi kaitse piisavuse määruse vastuvõtmise ettepaneku tegemisel konsulteerima teabevolnikuga⁴⁸. Pärast seda, kui minister on kaitse piisavuse määruse vastu

⁴⁵ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 73, mida muudeti andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 8. lisa punkti 3 alapunktidega 4 ja 5.

⁴⁶ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 73, mida muudeti andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 8. lisa punkti 3 alapunktiga 3.

⁴⁷ Lisatud andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 8. lisa punkti 4 alapunktiga 2.

⁴⁸ Vt digitaal-, kultuuri-, meedia- ja spordivaldkonna ministri ning teabevolniku büroo vaheline vastastikuse mõistmise memorandum teabevolniku rolli kohta seoses Ühendkuningriigi uue kaitse piisavuse hindamisega, kättesaadav aadressil

võtnud, esitatakse see parlamendile ja kohaldatakse nn negatiivse resolutsiooni menetlust, mille kohaselt võivad parlamendi mõlemad koad määrust kontrollida ja võtta 40 päeva jooksul vastu ettepaneku selle tühistamiseks⁴⁹.

- (39) Seoses asjakohaste kaitsemeetmetega on 2018. aasta andmekaitseaduse paragrahvis 75, mida muudeti andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 8. lisa punktiga 6, sätestatud, et selline andmete edastamine võib jätkuda üksnes siis, kui a) andmete kavandatud vastuvõtjat seob asjakohane juriidiline dokument ehk dokument, mis vastab uues lisatud lõikes 4 sätestatud tingimustele, eelkõige sellele, et iga dokumendiosaliseks olev Ühendkuningriigi pädev asutus teeb põhjendatult ja proportsionaalselt toitudes kindlaks, et andmekaitse nõue on täidetud, või b) vastutav töötaja leiab põhjendatult ja proportsionaalselt toitudes, et andmete edastamise või seda laadi edastamisega seoses on andmekaitse nõue täidetud. 2018. aasta andmekaitseadusesse lisatud paragrahvi 75 lõikes 5 selgitatakse, et andmekaitse nõue on täidetud, kui kohustuslike kaitsemeetmete abil on andmesubjektidele tagatud kaitse tase, mis ei ole pärast andmete edastamist oluliselt madalam tasemest, mida on nõutud Ühendkuningriigi andmekaitset käsitlevate õigusaktidega. See sarnaneb direktiivi (EL) 2016/680 artiklis 37 sätestatud meetmetega. Seega kehtivad ELis ja Ühendkuningriigis samasugused õiguslikud nõuded sellise edastamise heakskiitmisele, mille suhtes peab kohaldama asjakohaseid kaitsemeetmeid. 2018. aasta andmekaitseadusesse lisatud paragrahvi 75 uue lõike 6 kohaselt tuleb põhjendatuse ja proportsionaalsuse kindlaksmääramisel arvesse võtta kõiki või tõenäolisi asjaolusid, mis on seotud andmete edastamise või edastamise laadiga, sealhulgas edastatavate isikuandmete olemust ja mahtu.
- (40) Seoses erilistel asjaoludel põhineva edastamisega vastavalt 2018. aasta andmekaitseaduse paragrahvile 76 on tehtud mitu tehnilist muudatust, millega täpsustatakse tingimusi, mille alusel võib niiviisi andmeid edastada, mõjutamata isikuandmete kaitse taset Ühendkuningriigis⁵⁰.
- (41) Seoses Ühendkuningriigis andmete rahvusvahelist edastamist reguleerivate õigusnormide kohaldamisega on pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1773 vastuvõtmist tehtud mitu muudatust.
- (42) Esiteks on Ühendkuningriigis pärast seda, kui siseministeerium ja teabevolniku büroo sõlmisid 2022. aastal vastastikuse mõistmise memorandum, milles määratleti poolte vastavad kohustused õiguskaitse piisavuse hindamisel,⁵¹ hinnatud andmekaitseraamistikke Jersey ja Guernsey sõltkonnas ning Mani saarel. Selle tulemusena võttis Ühendkuningriik vastu kaitse piisavuse määruse Guernsey kohta 2023. aasta juulis,⁵² Jersey kohta 2023. aasta novembris⁵³ ja Mani saare kohta 2025. aasta jaanuaris⁵⁴. Neis määrustes kinnitatakse, et igas jurisdiktsioonis tagatakse 2018. aasta andmekaitseaduse 3. osa kohaselt edastatavate isikuandmete kaitse piisav tase. Kuigi need määrused võeti algselt vastu eelmise õigusraamistiku alusel, jääb hinnang, millel need põhinevad, kehtivaks ka ajakohastatud raamistiku kohaselt. Seega hõlbustavad määrused jätkuvalt rahvusvahelist koostööd õiguskaitse valdkonnas.
- (43) Kui komisjon hindas direktiivi 95/46/EÜ artikli 25 lõike 6 ja määruse (EL) 2016/679 artikli 97 alusel vastu võetud kaitse piisavuse otsuste toimimist, hindas ta ka Jersey ja Guernsey sõltkonnas ning Mani saarel kehtivaid andmekaitseraamistikke isikuandmete töötlemiseks kriminaalõiguskaitse kontekstis ja õigusnorme, millega reguleeritakse avaliku sektori asutuste juurdepääsu isikuandmetele riigi julgeolekuga seotud eesmärkidel. Tuginedes muu hulgas ka

<https://www.gov.uk/government/publications/memorandum-of-understanding-mou-on-the-role-of-the-ico-in-relation-to-new-uk-adequacy-assessments>.

⁴⁹ Kui määruse tühistamise ettepanek vastu võetakse, ei ole määruel lõppkokkuvõttes mingit edasist õigusmõju.

⁵⁰ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 8. lisa punkt 7.

⁵¹ Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/media2/about-the-ico/mou/4025752/ico-ho-mou.pdf>.

⁵² Kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2023/1221/contents/made>.

⁵³ Kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2023/744/made>.

⁵⁴ Kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2025/89/contents/made>.

sellele hinnangule, järeldas komisjon, et kõigis kolmes jurisdiktsioonis on jätkuvalt tagatud ELi edastatud isikuandmete kaitse piisav tase⁵⁵.

- (44) Teiseks sõlmisid Ühendkuningriik ja USA 2022. aastal andmekaitse ja eraelu puutumatuse kaitse lepingu,⁵⁶ millega kohaldatakse *mutatis mutandis* ELi ja USA raamlepingut,⁵⁷ tagades seeläbi samaväärse kaitsetaseme Ühendkuningriigi ja USA vahel õiguskaitse eesmärgil andmete vahetamise korral.
- (45) Kolmandaks ajakohastas teabevolnik 2023. ja 2025. aastal oma suuniseid 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa 5. peatüki kohase rahvusvahelise edastamise kohta⁵⁸. 2023. aastal ajakohastatud versioonis selgitati nõude „rangelt vajalik“ tähendust juhul, kui andmete vastuvõtja ei ole asjakohane õiguskaitseasutus, ja loodi seega suurem kindlustunne andmete vastutavatele töötajatele sellise andmeedastuse õiguspärasuse hindamisel. 2025. aastal ajakohastati asjaomaste riikide ja territooriumide loetelu vastavalt Ühendkuningriigi kaitse piisavuse määrusele Mani saare kohta.

2.2.4. Automatiseeritud töötusel põhinevate otsuste tegemine

- (46) Kuigi on säilitatud mitu rakendamisotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 72–73 hinnatud automatiseeritud töötusel põhinevate otsuste tegemise normide elementi, on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega muudetud nende normide mõnda aspekti.
- (47) Esiteks on 2018. aasta andmekaitseseaduse uues lisatud paragrahvis 50B kehtestatud üldine keeld teha tähtsaid otsuseid, mis põhinevad täielikult või osaliselt isikuandmete eriliikide töötlemisel. Siiski on seal sätestatud ka kaks erandit sellest keelust: andmesubjekt on andnud selliseks töötlemiseks sõnaselge nõusoleku või otsus on nõutud või lubatud seadusega⁵⁹.
- (48) Teiseks on 2018. aasta andmekaitseseaduse uues lisatud paragrahvis 50C sätestatud, et vastutav töötaja kohaldab kaitsemeetmeid iga olulise otsuse korral, mis põhineb täielikult või osaliselt isikuandmetel ja üksnes automatiseeritud töötlemisel. Need kaitsemeetmed peavad sisaldama andmesubjekti teavitamist otsustamisprotsessist, võimaldama andmesubjektil vaidlustada otsus või esitada märkusi ja tagama, et andmesubjekt saab taotleda inimese sekkumist otsuse tegemise protsessi⁶⁰. Kuigi 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 50C lõikega 4 kehtestatakse nende kaitsemeetmete kohaldamisest erand, kui see on vajalik ametliku või õigusliku päringu, uurimise või menetluse takistamise vältimiseks, süütegude

⁵⁵ Komisjoni 15. jaanuari 2024. aasta aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule direktiivi 95/46/EÜ artikli 25 lõike 6 kohaselt vastu võetud kaitse piisavuse otsuste toimimise esimese läbivaatamise kohta, kättesaadav aadressil <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52024DC0007>; ja riigipõhised aruanded direktiivi 95/46/EÜ kohaselt vastu võetud kaitse piisavuse otsuste toimimise kohta, mis on lisatud dokumendile: Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule direktiivi 95/46/EÜ artikli 25 lõike 6 kohaselt vastu võetud kaitse piisavuse otsuste toimimise esimese läbivaatamise kohta, kättesaadav aadressil

https://commission.europa.eu/document/download/f8229eb2-1a36-4cf5-a099-1cd001664bff_en?filename=JUST_template_comingsoon_Commission%20Staff%20Working%20Document%20-%20Report%20on%20the%20first%20review%20of%20the%20functioning.pdf.

⁵⁶ Kättesaadav aadressil <https://www.gov.uk/government/publications/ukusa-exchange-of-notes-on-the-protection-of-personal-information-relating-to-prevention-investigation-detection-and-prosecution-of-criminal-offe>.

⁵⁷ Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vaheline süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmisega seotud isikuandmete kaitse kokkulepe (ELT L 336, 10.12.2016, lk 3–13), kättesaadav aadressil [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:22016A1210\(01\)&from=ET](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:22016A1210(01)&from=ET).

⁵⁸ Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/law-enforcement/guide-to-le-processing/international-transfers/>.

⁵⁹ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 50B, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 3.

⁶⁰ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 50C, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 3.

tõkestamise, avastamise, uurimise või nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise kahjustamise vältimiseks, avaliku julgeoleku kaitseks, riigi julgeoleku kaitseks või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks, peatatakse nende kaitsemeetmete kohaldamine üksnes ajutiselt, tingimusel et vastutav töötleja peab otsuse uuesti läbi vaatama nii kiiresti kui mõistlikult võimalik ja tagatud on inimese sisuline kaasamine otsuse uuesti läbivaatamisse⁶¹.

- (1) Lisaks on 2018. aasta andmekaitseseaduse uues paragrahvis 50A selgitatud „üksnes automatiseeritud töötlusel põhineva“ otsuse määratlust, sätestades, et see on otsus, mille tegemises ei ole sisuliselt osalenud inimene. Tähtis on see, et vastutav töötleja peab hindama, mil määral aitab profiilanalüüs kaasa otsuse tegemisele, et määrata kindlaks, kas inimese kaasamine on olnud sisuline. Peale selle on 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 50A selgitatud, et „oluline otsus“ on selline, millel on kahjulik õiguslik või samaväärselt oluline kahjulik mõju andmesubjektile⁶². Selline andmesubjektile kahjulikku mõju avaldavaid otsuseid hõlmav piirang kajastab asjaolu, et erinevalt töötlemisest Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse alusel ei tee pädevad ametiasutused tõenäoliselt otsuseid, mida andmesubjektid peavad positiivseks.
- (50) Samuti antakse 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahviga 50D ministrile õigus anda teiseseid õigusakte, et määratleda, mis on ja mis ei ole inimese sisuline kaasamine ning milliseid otsuseid peetakse ja milliseid mitte selliseks, millel on andmesubjektile samaväärne oluline kahjulik mõju. Samuti võimaldab see ministril anda teiseseid õigusakte, et i) lisada uusi kaitsemeetmeid, ii) kehtestada nõudeid, mis täiendavad olemasolevaid kaitsemeetmeid, ja iii) määratleda meetmed, mis ei vasta kaitsemeetmetele⁶³. Oluline on see, et 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 50D kohaselt peab minister enne määruste vastuvõtmist konsulteerima teabevolnikuga⁶⁴ ja määruste suhtes kehtib kinnitav resolutsiooni menetlus,⁶⁵ mis tähendab, et määrused ei saa jõustuda enne, kui Ühendkuningriigi parlamendi mõlemad kodad on need heaks kiitnud.
- (51) Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on seega muudetud automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste raamistikku, on oluline märkida, et Ühendkuningriigis automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste tegemist reguleerivas õigusraamistikus on jätkuvalt ette nähtud peamine kaitsemeede, mille järgi on nõutud õigus inimsekkumisele alati, kui otsuseid tehakse automatiseeritult, st tuginedes tundlike ja mittetundlike isikuandmete töötlemisele⁶⁶.

2.2.5. Vastutus

- (52) Ühendkuningriigi õigusraamistikus on säilitatud vastutuspõhimõte, mis on sätestatud direktiivis (EL) 2016/680 ja mille järgi peavad avaliku sektori asutused rakendama asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, et tagada ja tõendada andmekaitsekohustuste täitmist, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 88–92.
- (53) Üks meede, mis on lisatud 2018. aasta andmekaitseseadusesse, et tagada vastutus ning luua vastutavatele ja volitatud töötlejatele võimalus tõendada oma kohustuste täitmist, on avaliku

⁶¹ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 50C lõiked 3 ja 4, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 3.

⁶² 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 50A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 3.

⁶³ 2018. aasta andmekaitseseaduse artikkel 50D, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 3. Iga selle volituse alusel kehtestatud määrus peab läbima kinnitava resolutsiooni menetluse, millega tagatakse parlamendi järelevalve. Määrustega ei saa muuta artiklis 50C sätestatud nõudeid.

⁶⁴ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 182 lõige 2.

⁶⁵ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 50D lõige 5.

⁶⁶ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 50C lõike 2 punkt c.

sektori asutuste kohustus pidada oma töötlemistoimingute kohta logisid, milles dokumenteeritakse muu hulgas andmete kogumine, muutmine, lugemine, avalikustamine, kombineerimine ja kustutamine⁶⁷. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega muudeti selle sätte kohaseid vastutava töötaja erikohustusi, jättes 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvist 62 välja vaid nõude, et vastutav töötaja peab dokumenteerima põhjenduse, kui isikuandmeid loetakse või avalikustatakse⁶⁸. Tähtis on see, et vastutava töötaja kohustus dokumenteerida töötlemistoiminguid jääb kehtima, mis tähendab, et vastutuse tagamise põhimehhanism on säilitatud.

2.3. Järelevalve ja täitmise tagamine

2.3.1. Sõltumatu järelevalve

- (54) Ühendkuningriigis kontrollib ja tagab andmekaitseraamistiku nõuete täitmist sõltumatu andmekaitse järelevalveasutus, nagu on analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 93–99. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on reformitud selle asutuse juhtimisstruktuuri ja loodud juriidilisest isikust teabekomisjon, mis asendab teabevolniku büroo, mis oli ühest füüsilisest isikust koosnev eraldiseisev juriidiline isik.
- (55) Täpsemalt kaotatakse pärast andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses ette nähtud juhtimismeetmete rakendama hakkamist teabevolniku büroo ning selle ülesanded, töötajad ja vara antakse teabevolniku büroolt üle teabekomisjonile. Teabekomisjon koosneb tegevliikmetest ja mitte-tegevliikmetest⁶⁹. Samuti on seaduses nähtud ette, et teabevolniku roll läheb üle teabekomisjoni esimehele, kes on üks mitte-tegevliikmetest⁷⁰. Peale selle on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses sätestatud, et kuivõrd see on ülesannete üleandmise tulemusena asjakohane, käsitatakse viiteid teabevolnikule kõikides õigusaktides või muudes dokumentides (olenemata nende vastuvõtmise või koostamise ajast) viidetena teabekomisjonile. Oma ülesannete täitmiseks võib komisjon luua komiteesid ja delegeerida ülesandeid liikmele, töötajale või komitee komisjonile⁷¹ ning reguleerida enda ja komiteede menetlusi, sealhulgas seoses kvoorumiga ja häälteenamuse alusel otsustamisega. Need menetlused tuleb avalikustada⁷².
- (56) Oluline on see, et teabekomisjoni sõltumatuse suhtes kehtivad samad kaitsemeetmed, sealhulgas teabekomisjoni esimehe ametisse nimetamise ja ametist tagandamise eeskirjade osas, mida on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 95–98⁷³. Sarnased kaitsemeetmed kehtivad ka teabekomisjoni mitte-tegevliikmete suhtes. Teabekomisjoni esimehe määrab ametisse Tema Majesteet ministri soovitusel. Esimees valitakse vastavalt saavutustele ning õiglase ja avatud konkursi alusel⁷⁴. Mitte-tegevliikmed määrab pärast esimehega konsulteerimist ametisse minister. Kandidaadi saab ametisse nimetamiseks esitada või ametisse nimetada üksnes siis, kui ta on valitud vastavalt saavutustele õiglase ja avatud konkursi tingimustel ning minister on veendunud, et kandidaadil ei ole huvide konflikti⁷⁵. Tegevliikmed on teabekomisjoni töötajad, kelle töötamise tingimused määravad mitte-tegevliikmed⁷⁶. Tegevjuhi määravad pärast ministriga konsulteerimist ametisse teabekomisjoni

⁶⁷ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 62. Vt ka rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendus 90.

⁶⁸ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 82.

⁶⁹ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 3 alapunkt 1.

⁷⁰ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvid 117, 118, 119 ja 120 koos 14. lisaga.

⁷¹ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punktid 13 ja 14.

⁷² 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkt 16.

⁷³ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 52 ja 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 117.

⁷⁴ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 5 alapunkt 1.

⁷⁵ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 3 alapunkt 2 ning punktid 5 ja 6.

⁷⁶ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkt 11.

esimees ja teised mitte-tegevliikmed. Ka tegevliikmed nimetatakse ametisse vastavalt saavutustele õiglase ja avatud konkursi alusel⁷⁷.

- (57) Esimehe võib ametist tagandada Tema Majesteet mõlema parlamendikoja pöördumise alusel ja üksnes siis, kui minister on esitanud sellele parlamendikojale aruande, milles ta kinnitab oma veendumust, et esimees on pannud toime tõsise üleastumise, tal on huvide konflikt, ta ei ole järginud võimaliku huvide konfliktiga seotud konkreetseid teabe avaldamise nõudeid või ei ole suuteline, sobiv või valmis täitma esimehe ülesandeid⁷⁸. Mitte-tegevliikmed võib ametist tagandada ainult minister, kui ta on veendunud, et õigusaktides kehtestatud konkreetset tingimused on täidetud. Nende hulka kuuluvad huvide konflikt, tõsine üleastumine või see, et isik ei ole suuteline, sobiv või valmis täitma esimehe ülesandeid. Mis puutub täiendavatesse kaitsemeetmetesse, siis peab minister vastava otsuse avalikustama ja esitama asjaomasele liikmele teate ametist tagandamise põhjuste kohta⁷⁹.
- (58) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega ei muudetud teabekomisjoni põhikohustusi ja komisjon jätkab 2018. aasta andmekaitseseaduse 13. lisa sätestatud ülesannete täitmist. Nende hulka kuuluvad 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa nõuete täitmise kontrollimine ja tagamine, parlamendi ja valitsuse nõustamine, üldsuse teadlikkuse suurendamine, vastutavate ja volitatud töötajate abistamine nende kohustuste täitmisel ja isikutele nende õiguste kohta teabe andmine⁸⁰. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses on selgitatud, et kui teabekomisjon täidab oma kohustust tagada isikuandmete kaitse piisav tase, peab ta võtma arvesse andmesubjektide, vastutavate töötajate ja teiste huve, arvestama laiemat üldsuse huve ning suurendama üldsuse usaldust seoses isikuandmete töötlemisega⁸¹.
- (59) Lisaks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses täpsustatud, et niivõrd, kui see on konkreetsetes olukorras asjakohane, võtab teabekomisjon andmekaitsealaste õigusaktide alusel oma ülesandeid täites arvesse innovatsiooni ja konkurentsi edendamist, süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise tähtsust, vajadust kaitsta avalikku ja riigi julgeolekut ning laste kaitsmisega seotud erivajadusi⁸². ELi andmekaitseõiguses tunnistatakse ka vajadust luua tasakaal isikuandmete kaitse ning mitme muu põhiõiguse ja eesmärgi (nagu julgeolek ja õigus) vahel⁸³.

2.3.2. Täitmise tagamine, sealhulgas sanktsioonid, ja õiguskaitse

- (60) Teabekomisjoni volitused ja ülesanded vastavad jätkuvalt direktiivi (EL) 2016/680 vastavates artiklites sätestatud liikmesriikide andmekaitse järelevalveasutuste volitustele ja ülesannetele,⁸⁴ nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 põhjendustes 100–109.
- (61) Mõne volituse teostamist on konkreetsemalt selgitatud andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses.
- (62) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 97 on muudetud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 142, et luua teabekomisjonile selge võimalus nõuda mitte ainult teavet, vaid ka konkreetseid dokumente, millega suurendataks komisjoni suutlikkust uurida ja kontrollida nõuete täitmist.

⁷⁷ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 5 alapunkt 2.

⁷⁸ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 7 alapunktid 6 ja 7.

⁷⁹ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 9 alapunktid 6, 7, 8 ja 9.

⁸⁰ 2018. aasta andmekaitseseaduse 13. lisa.

⁸¹ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 91, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahv 120A.

⁸² Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 91, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahv 120B.

⁸³ Vt eelkõige direktiivi (EL) 2016/680 põhjendus 2.

⁸⁴ 2018. aasta andmekaitseseaduse 13. lisa punkt 2.

- (63) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 98 on täiendatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 146 kohaseid teabekomisjoni volitusi, luues teabekomisjonile võimaluse nõuda vastutavalt või volitatud töötlejalt, et ta telliks konkreetset küsimust käsitleva sõltumatu aruande. Aruande peab koostama kinnitatud isik ja teabekomisjonil peab olema lõplik õigus kinnitatud isiku kandidaat heaks kiita või keegi teine ametisse määrata, kui ei esitata sobivat kandidaati või vastutav töötleja jätab vajalikud toimingud tegemata⁸⁵. Aruande formaadi, sisu ja tähtaja võib täpsustada hindamisteates⁸⁶. Kõik aruandega seotud kulud, sealhulgas kinnitatud isiku tasu, peab kandma vastutav või volitatud töötleja⁸⁷.
- (64) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 100 on 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 148A kehtestatud uue täitmise tagamise vahendina küsitlusteade. Teabekomisjon võib nõuda isiku osalemist küsitlustes ning rakendada kaitsemeetmeid, näiteks õigust keelduda enda vastu tunnistuste andmisest ja kutsesaladuse kaitset⁸⁸.
- (65) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 101 on muudetud 2018. aasta andmekaitseseaduse 16. lisa, et tagada teabekomisjoni suurem paindlikkus trahviteadete väljaandmisel. Kuigi üldine reegel on jätkuvalt, et lõplik trahviteade tuleb teha praegu kehtiva kuue kuu jooksul pärast sellisest kavatsusest teatamist, võib komisjon selle sätte järgi teha trahviteate ka pärast nimetatud tähtaja möödumist, kui tähtajast ei ole mõistlikult võimalik kinni pidada. Sellistel juhtudel tuleb teade teha nii kiiresti, kui on mõistlikult võimalik. Kui teabekomisjon otsustab jätta trahviteate tegemata, peab ta sellest asjaomasele isikule teatama kirjalikult kuue kuu jooksul või nii kiiresti, kui on mõistlikult võimalik. Selle paragrahviga lisatakse ka uus nõue, mille kohaselt peab teabekomisjon avaldama suunised asjaolude kohta, mille esinemise korral võib trahviteate tegemiseks minna vaja rohkem aega kui kuus kuud.
- (66) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 102 on teabekomisjonile määratud uus aruandluskohustus. Sellega muudetakse 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 139 ja lisatakse uus paragrahv 161A, mille kohaselt peab teabekomisjon avaldama aastaaruande regulatiivse tegevuse kohta. Aruandes tuleb täpsustada, kuidas on kasutatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse ja 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. ja 4. osas ette nähtud uurimis- ja täitmise tagamise volitusi. Selles peab avalikustama ka nende trahviteadete arvu, mille korral ületati kuue kuu pikkust tähtaega pärast kavatsusest teada andmist, ja põhjendama viivitust. Lisaks peab aruandes selgitama, kuidas on teabekomisjon järginud oma suuniseid regulatiivsete otsuste tegemisel.
- (67) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 103 on tugevdatud kaebuste esitamise korda, mida andmesubjektid saavad kasutada. Sellega on lisatud 2018. aasta andmekaitseseadusesse uued paragrahvid 164A ja 164B. Paragrahvis 164A on sätestatud, et andmesubjektil on õigus esitada kaebus otse vastutavale töötlejale, kui ta usub, et on rikutud tema õigusi, mis tulenevad Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusest või 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osast. Vastutav töötleja peab hõlbustama seda protsessi, kinnitama kaebuse kättesaamist 30 päeva jooksul ja vastama ilma põhjendamatu viivitusega. Samuti peab vastutav töötleja teatama kaebuse esitajale menetluse käigust ja tulemustest. Paragrahviga 164B antakse ministrile volitus anda määruseid, millega nõutakse vastutavalt töötlejalt saadud kaebuste arvu teatamist.

⁸⁵ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 98, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahv 146A.

⁸⁶ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 98, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahvi 146 lõige 3A.

⁸⁷ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 98, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahvi 146 lõige 11A.

⁸⁸ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 98, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahvi 146 lõige 8B.

- (68) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 104 on 2018. aasta andmekaitseseadusesse lisatud uus paragrahv 180A, et täpsustada kohtu volitusi andmesubjektide juurdepääsutaotluste menetlemisel. Selle sätte järgi võib kohus nõuda andmete vastutavalt töötlejalt vaidlustatud teavet, et kohus saaks seda kontrollida, enne kui otsustab, kas andmesubjektil on õigus selle teabega tutvuda. Andmesubjektile ei tohi seda teavet avaldada aga enne, kui kohus on otsustanud, et tal on õigus sellega tutvuda. Sättega selgitakse, et kohus saab vaidlustatud materjali läbi vaadata, ilma et seda avalikustataks enne õiget aega andmesubjektile, taastades kaitsemeetme, mis oli varem ette nähtud 1998. aasta andmekaitseseaduses.
- (69) Alates rakendusotsuse (EL) 2021/1773 vastuvõtmisest on teabevolnik lahendanud arvukalt kaebusi, mis on seotud eespool nimetatud volituste kasutamisega,⁸⁹ viinud ellu mitu uurimist ja võtnud täitemeetmeid seoses andmete töötlemisega õiguskaitseasutustes. Ajavahemikus 2021–2025 viis teabevolnik läbi uurimisi ja tegi noomitusi eri politseiorganitele selle eest, et nad ei täitnud neile pandud andmekaitsekohustusi näiteks siis, kui nad vastasid andmetega tutvumise taotlustele, kehtestasid turvameetmeid videovalveandmetele, käitlesid tundlikke karistusregistri andmeid, koondasid isikute andmeid või avalikustasid isikuandmeid kolmandatele isikutele⁹⁰. Teabevolnik andis välja ja ajakohastas ka suuniseid, arvamusi ja juhendeid, mis käsitlesid näiteks õigust tutvuda andmetega või seda, kuidas menetleda 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa alusel selgelt põhjendamatuid või ülemääraseid taotlusi,⁹¹ või ajakohastas olemasolevaid suuniseid, nagu õiguskaitse eesmärgil andmete töötlemise juhend⁹².

3. KOKKUVÕTE

- (70) Komisjon leiab, et 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osaga tagatakse jätkuvalt Euroopa Liidus asumatelt pädevatelt asutustelt Ühendkuningriigi pädevatele asutustele kriminaalõiguskaitse eesmärkidel edastatavate isikuandmete kaitse tase, mis vastab sisuliselt direktiiviga (EL) 2016/680 tagatud kaitsetasemele.
- (71) Lisaks leiab komisjon, et Ühendkuningriigi õiguses ette nähtud järelevalvemehhanismid ja õiguskaitsevahendid võimaldavad jätkuvalt praktikas tuvastada rikkumisi ja nende eest karistada ning pakuvad andmesubjektile õiguskaitsevahendeid temaga seotud isikuandmetele juurdepääsu saamiseks ning vajaduse korral nende parandamiseks või kustutamiseks.
- (72) Seetõttu tuleks otsustada, et Ühendkuningriik tagab jätkuvalt direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 lõike 2 tähenduses piisava kaitsetaseme, mida tõlgendatakse põhiõiguste hartast lähtudes.

4. KÄESOLEVA OTSUSE MÕJU JA ANDMEKAITSEASUTUSTE TEGEVUS

- (73) Liikmesriigid ja nende organid peavad võtma liidu institutsioonide aktide järgimiseks vajalikud meetmed, sest selliste aktide õiguspärasust eeldatakse ja need tekitavad seega õiguslikke tagajärgi seni, kuni need ei ole aegunud, neid ei ole tagasi võetud, tühistamishagi

⁸⁹ Näiteks aastatel 2023–2024 sai teabevolnik 1 890 taotlust, mis esitati isikuandmete kaitse üldmääruse ja/või 2018. aasta andmekaitseseaduse alusel organisatsioonide kohta, kes liigituvad allsektoritesse „politseiasutus“, „politseijõud“ ja „politseiülemad“. Vt ka teabevolniku 2023.–2024. aasta aruanne ja finantsaruanded, mis on kättesaadavad aadressil <https://ico.org.uk/media2/migrated/4030348/annual-report-2023-24.pdf>.

⁹⁰ Lisateave on kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/action-weve-taken/enforcement/?ensector=criminal-justice>.

⁹¹ Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/law-enforcement/the-right-of-access-part-3-of-the-dpa-2018/> ja <https://ico.org.uk/for-organisations/law-enforcement/guide-to-le-processing/individual-rights/manifestly-unfounded-and-excessive-requests/>.

⁹² Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/law-enforcement/guide-to-le-processing/>.

menetlemise tulemusena tühistatud ega eelotsusemenetluse tulemusel või õigusvastasuse väite alusel kehtetuks tunnistatud.

- (74) Seega on direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 lõike 3 alusel komisjoni vastu võetud kaitse piisavuse otsus siduv kõikidele liikmesriikide organitele, kes on selle otsuse adressaadiks, sealhulgas nende sõltumatutele järelevalveasutustele. Käesoleva otsusega muudetud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 kohaldamise ajal võib edastada andmeid liidus asuvalt vastutavalt või volitatud töötlejalt Ühendkuningriigis asuvatele vastutavatele või volitatud töötlejatele ilma, et oleks vaja taotleda lisaaluba.
- (75) Samal ajal olgu meenutatud, et vastavalt direktiivi (EL) 2016/680 artikli 47 lõikele 5 ja nagu Euroopa Kohus on selgitanud Schrems I kohtuotsuses, peab samas olema liikmesriigi õigusega juhuks, kui riiklik andmekaitseasutus kahtleb (sh laekunud kaebuse põhjal) komisjoni tehtud kaitse piisavuse otsuse kooskõlas üksikisiku põhiõigustega eraelu puutumatusele ja andmekaitsele, ette nähtud õiguskaitsevahend, mis võimaldab tal edastada need vastuväited riigisisesele kohtule, kellelt võidakse nõuda asja kohta Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamist⁹³.

5. SEIRE

- (76) Direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 lõike 4 kohaselt peab komisjon pidevalt jälgima asjakohaseid muutusi Ühendkuningriigis, et hinnata, kas Ühendkuningriik tagab endiselt sisuliselt vastava kaitsetaseme. Selline jälgimine on eriti oluline seetõttu, et Ühendkuningriik kohaldab ja jõustab muudetud andmekaitsekorda. Lisaks on Ühendkuningriigi muudetud andmekaitseraamistikuga antud ministrile volitused seda raamistikku teiseste õigusaktidega veelgi täpsustada. Siinkohal tuleks pöörata erilist tähelepanu sellistele lisatäpsustustele, samuti isikuandmete kolmandatele riikidele edastamist käsitlevate Ühendkuningriigi muudetud normide praktilisele kohaldamisele, üksikisikute õiguste teostamise tulemuslikkusele, sealhulgas kõigile asjakohastele arengusuundadele õiguses ja praktikas, mis puudutavad selliste õiguste suhtes hiljuti kehtestatud erandeid või piiranguid, ning ümberkorraldatud teabevolniku büroo toimimisele, sealhulgas seoses kaebuste käsitlemise ja parandusvolituste rakendamisega. Jälgimisel peaks komisjon võtma muu hulgas arvesse kohtupraktika suundumusi ning teabevolniku büroo ja teiste sõltumatute asutuste järelevalve tulemusel kogutud andmeid.
- (77) Selleks peaksid Ühendkuningriigi ametiasutused kiiresti ja korrapäraselt teavitama komisjoni Ühendkuningriigi õiguskorra igast sisulisest muudatusest, mis mõjutab käesoleva otsusega muudetud rakendusotsuses (EL) 2021/1773 käsitletavat õigusraamistikku, samuti isikuandmete töötlemisega seotud ja käesoleva otsusega muudetud rakendusotsuses (EL) 2021/1773 hinnatud tavade muudatustest, eelkõige põhjenduses 39 nimetatud elementide osas.
- (78) Selleks et komisjonil oleks võimalik tulemuslikult täita oma järelevalvefunktsiooni, peaksid liikmesriigid teavitama komisjoni kõikidest asjakohastest meetmetest, mida riiklikud andmekaitseasutused võtavad, eelkõige seoses ELi andmesubjektide päringute või kaebustega, mis puudutavad isikuandmete edastamist liidust Ühendkuningriigis asuvatele pädevatele asutustele. Komisjoni tuleks teavitada ka võimalikest märkidest, et süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise või nende eest vastutusele võtmise eest vastutavate Ühendkuningriigi avaliku sektori asutuste tegevus, samuti järelevalveasutuste tegevus ei taga nõutavat kaitsetaset.
- (79) Kui kättesaadavast teabest, eriti käesoleva otsuse järelevalvest tulenevast või Ühendkuningriigi või liikmesriikide ametiasutuste esitatud teabest ilmneb, et Ühendkuningriigi pakutav kaitsetase ei pruugi enam olla piisav, peaks komisjon sellest kohe teavitama Ühendkuningriigi pädevaid asutusi ning nõudma asjakohaste meetmete võtmist

⁹³

Kohtuotsus Schrems I, punkt 65.

kindlaksmääratud tähtaja jooksul, mis ei või olla pikem kui kolm kuud. Vajaduse korral võib seda tähtaega pikendada kindlaksmääratud tähtaja võrra, võttes arvesse tõstatatud küsimuse ja/või võetavate meetmete laadi.

- (80) Kui Ühendkuningriigi pädevad asutused ei ole kindlaksmääratud tähtaja jooksul neid meetmeid võtnud või muul viisil rahuldavalt tõendanud, et käesolev otsus põhineb endiselt piisaval kaitsetasemel, algatab komisjon direktiivi (EL) 2016/680 artikli 58 lõikes 2 osutatud menetluse käesoleva otsuse osaliseks või täielikuks peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks.
- (81) Teise võimalusena algatab komisjon kõnealuse menetluse käesoleva otsusega muudetud rakendusotsuse (EL) 2021/1773 muutmiseks, et eelkõige kehtestada andmete edastamiseks lisatingimusi või piirata kaitse piisavuse otsuse kohaldamisala nii, et see hõlmab üksnes sellist andmeedastust, mille puhul on kaitse piisav tase jätkuvalt tagatud.
- (82) Nõuetekohaselt põhjendatud, tungivalt vajalikul ja kiireloomulisel juhul kasutab komisjon võimalust võtta kooskõlas direktiivi (EL) 2016/680 artikli 58 lõikes 3 osutatud menetlusega vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid, millega otsus peatatakse või tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

6. KÄESOLEVA OTSUSE KOHALDAMISE LÄBIVAATAMINE, KESTUS JA PIKENDAMINE

- (83) Kohaldades direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 lõiget 3 ja pidades silmas asjaolu, et Ühendkuningriigi õigusraamistikust tulenev kaitsetase võib muutuda, peaks komisjon pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist korrapäraselt kontrollima, kas järeldused Ühendkuningriigi tagatava kaitse piisava taseme kohta on endiselt faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud. Sellised hindamised peaksid toimuma vähemalt iga nelja aasta tagant ja need peaksid hõlmama kõiki käesoleva otsuse toimimise aspekte, sealhulgas asjaomaste järelevalve- ja täitmise tagamise mehhanismide toimimist.
- (84) Läbivaatamiseks peaks komisjon kohtuma Ühendkuningriigi ametiasutuste, sealhulgas teabekomisjoni asjakohaste esindajatega. Sellel kohtumisel peaks olema lubatud osaleda ka Euroopa Andmekaitse nõukogu liikmete esindajatel. Läbivaatamise raames peaks komisjon laskma Ühendkuningriigil esitada põhjalikku teavet kõigi kaitse piisavuse järelduse seisukohast oluliste aspektide kohta. Samuti peaks komisjon küsima selgitusi käesoleva otsuse seisukohast olulise teabe kohta, mille ta on saanud näiteks Euroopa Andmekaitse nõukogult, konkreetsetelt andmekaitseasutustelt, kodanikuühiskonna rühmadelt, avalikest aruannetest, meediakajastustest või muudest kättesaadavatest teabeallikatest.
- (85) Läbivaatamise alusel peaks komisjon koostama avaliku aruande, mis esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (86) Komisjon peab võtma ka arvesse seda, et andmekaitseraamistik, mida on hinnatud selles otsuses ja rakendusotsuses (EL) 2021/1773, võib edasi areneda.
- (87) Seepärast on asjakohane sätestada, et käesoleva otsuse kohaldamise periood on kuus aastat alates selle jõustumisest.
- (88) Kui eelkõige käesoleva otsuse järelevalvest tulenev teave näitab, et Ühendkuningriigis tagatud kaitse taseme piisavusega seotud tähelepanekud on endiselt faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud, peaks komisjon hiljemalt kuus kuud enne käesoleva otsuse kohaldamise lõppu alkatama käesoleva otsuse muutmise menetluse, et pikendada selle kohaldamisega põhimõtteliselt veel nelja aasta võrra. Käesolevat otsust muutvad rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas direktiivi (EL) 2016/680 artikli 58 lõikes 2 osutatud menetlusega.

7. LÕPPMÄRKUSED

- (89) Euroopa Andmekaitsekoostöönõukogu avaldas oma arvamuse,⁹⁴ mida on käesoleva otsuse koostamisel arvesse võetud.
- (90) Käesoleva otsusega ette nähtud meetmed on kooskõlas direktiivi (EL) 2016/680 artikli 58 alusel loodud komitee arvamusega.
- (91) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 6a kohaselt ei ole direktiivis (EL) 2016/680 sätestatud normid isikuandmete töötlemise kohta liikmesriikide poolt ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 4. või 5. peatüki kohaldamisalasse kuuluva tegevuse puhul Iirimaa suhtes siduvad, kui Iirimaa suhtes ei ole siduvad normid, mis käsitlevad õigusala koostööd kriminaalasjades või politseikoostööd, mille raames tuleb järgida ELi toimimise lepingu artikli 16 alusel kehtestatud sätteid. Nõukogu rakendusotsuse (EL) 2020/1745⁹⁵ alusel tuleb direktiiv (EL) 2016/680 Iirimaal siiski rakendada ja seda ajutiselt kohaldada alates 1. jaanuarist 2021. Järelikult on käesolev otsus Iirimaale seoses Schengeni *acquis*'ga, milles Iirimaa osaleb, siduv samadel tingimustel, nagu direktiivi (EL) 2016/680 kohaldamisel Iirimaal vastavalt nõukogu rakendusotsuses (EL) 2020/1745 sätestatule.
- (92) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 2 ja 2a kohaselt ei ole direktiivis (EL) 2016/680 sätestatud normid ja seega käesolev rakendusotsus Taani suhtes siduvad ning Taani suhtes ei kohaldata norme isikuandmete töötlemise kohta liikmesriikide poolt ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 4. või 5. peatüki kohaldamisalasse kuuluva tegevuse puhul. Võttes siiski arvesse, et direktiiv (EL) 2016/680 põhineb Schengeni *acquis*'l, teatas Taani 26. oktoobril 2016 kooskõlas nimetatud protokolli artikliga 4, et on otsustanud direktiivi (EL) 2016/680 rakendada. Seega on käesolev otsus rahvusvahelise õiguse kohaselt Taani suhtes siduv.
- (93) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev otsus endast Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises) tähenduses⁹⁶.
- (94) Šveitsi puhul kujutab käesolev otsus endast Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)⁹⁷ tähenduses.
- (95) Liechtensteini puhul kujutab käesolev otsus endast Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allkirjutatud protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)⁹⁸ tähenduses.
- (96) Seepärast tuleks rakendusotsust (EL) 2021/1773 vastavalt muuta,

⁹⁴ Arvamus 27/2025 Euroopa Komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, mis käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis, kättesaadav aadressil https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/opinion-art-70/opinion-272025-regarding-european-commission-draft_en.

⁹⁵ [ELT L 393, 23.11.2020, lk 3.](#)

⁹⁶ [EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.](#)

⁹⁷ [ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.](#)

⁹⁸ [ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.](#)

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsuse (EL) 2021/1773 artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4

Käesolev otsus kehtib 27. detsembrini 2031, kui selle kehtivust ei pikendata direktiivi (EL) 2016/680 artikli 58 lõikes 2 osutatud korras.“

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 19.12.2025

*Komisjoni nimel
Michael McGRATH
komisjoni liige*

